Poštnina plačana v gotovini

Borba

Maribor, 16. marca 1934 | Leto II. | Posamezna številka Din 1·50 // Velja na mesec po pošti dostavljen Din 6·—, za inozemstvo Din 10·— // Uredništvo in uprava: Gregorčičeva ul. 26 Telefon 29-70 // Poštni čekovni račun 15.546 // Izhaja vsak petek // Oglasi po tarifi | Štev. 11

Vabilo

na

delegatsko zborovanje

Narodno-strokovne zveze

ki bo v pondeljek, 19. marca 1934 ob 9. uri dopoldne v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Naznanilo predsedstva.
2. Poročilo verifikacijskega odseka.
3. Poročilo tajnika
4. Poročilo blagajnika.
5. Poročilo nadzorstva.
6. Volitve: a) Izvrševalnega odbora (predsednika, I. podpredsednika, I. tajnika in I. blagajnika) b) upravnega odbora in c) nadzorstva.
7. Predlogi: a) upravnega odb. b) podružnic c) razni.
8. Slučajnosti.

Pri vstopu v dvorano mora vsak delegat odnati poverilnico s polnim imenom in žigom podružnice odnosno organizacije, katero zastopa. Brez poverilnice vstop v dvorano ni dovoljen.

V Ljubljani, 28. febr. 1934.

VLADIMIR KRAVOS, l. r.
t. č. tajnik

RUDOLF JUVAN, l. r.
t. č. predsednik

Politično ogledalo tujine

V vseh državah stalno nagibanje k nacionalizmu — Levičarji propadajo povsod

FRANCIJA

Vse do tistega trenutka, ko je veleslepar Aleksander Stavisky razgrnil ozabno rano gobavega parlamentarizma prav klasične dežele demokratskega vladanja, je bil svet prepričan, da bo Francija ostala na braniku parlamentarne demokracije tudi v tistih državah, ki jih je val fašizma oziroma autoritarizma že pričel zajemati. Stavisky je zadal framasonskemu levičarskemu kartelu smrtni udarec. Ni pomagalo, da je po krvavi revolti na Trgu Edinosti v prvih februarskih dneh podal Daladier ostavko, svojega kabineta. Slaboten obliž je bilo tudi imenovanje vlade g. Doumergue-a. Bilo je že prepozno, ko so uvideli historično napako, storjeno s tem, da so vzeli dva tipična predstavnika skrahirane levice v vlado. Prvi je bil Herriot, drugi Sarraut. Po misterijoznem umoru sodnika Prince-a se je izkazalo, da Staviskyjevi aferi sploh ni mogoče priti do dna. Vse do danes še niso objavljena imena tistih grobarjev demokracije, ki so sprejemali milijone in stotisoče frankov iz rok velikega sleparja. Tudi umor omenjenega sodnika je postal nepojasnjen. Ozračje je nasičeno z elektriko, in nikdo ne vé, kedaj bo nastal »kratek stik« v politiki te države. Široka javnost je skrajno ogorčena, množijo se protesti proti zavlačevalnim mahinacijam dela vlade, tisk rohni, medtem pa se patriotična združenja Francije z vso vnemo kakor Blumovi socialisti pripravljajo na »generalni naskok« proti sovražnikom moralne in nacionalne obnove vsega francoskega naroda. Podoba je, da pride spričo naraščujočih nemirov že v kratkem do novih krvavih perturbacij, in sicer radi tega, ker je Doumergueva vlada s svojim oklevanjem omogočila Staviskyjevi mafiji izmikanje na vsej črti. V ostalem pa tudi Franciji ni ostalo prihranjeno, da so se pričeli zbirati mladi patriotje v bojnih vrstah, naperjenih proti sedanjemu sistemu »glasovalnega stroja«. Bojevniki (»vitezi ognjenega križa«), nadalje znana skupina »Action française«, »jeunesse patriotique« in še druga slična gibanja mobilizirajo s polno paro. Spopad je neizogiben. Kar doživlja Francija sedaj, ustvarja še k večjemu možnost, da se pojavi kak Boulanger ali Mac Mahon, toda dnevi po framasonih kontrolirane demokracije so pri kraju. Parlamentarizem je v agoniji, in že samo nadomestne volitve v okrožju Passy-Haute-Marne so pokazale, da je levičarskemu kartelu odklenkalo. Desničarski kandidat je pridobil za sebe nad 8000 glasov, radikalni socialist je dobil le 5000 glasov in socialist Blumovega kova komaj — 300 glasov. Pri zadnjih volitvah je bilo skoro narobe. Če bi bil kdo dejal, da bo desnica zmagovala in da bo na njenih ruševinah vznikuil pozneje antarktivni sistem mladih pokretov, bi se mu bili smejali. Sedaj je že jasno, da Léon Daudet, polkovnik de la Rocque in ostali niso zastonj rotili in čakali. Zlom sedanje framasonske politike pa utegne imeti težke posledice tudi za zunanjo politiko Francije, kar bo že bližnja prihodnost pokazala.

ANGLIJA

V našem tisku se le poredkoma opaža tako razmotrivanje o notranji situaciji Anglije. Macdonaldova vlada še ima čas do novih volitev l. 1936., ali vsi zunanji znaki kažejo, da je fašistični pokret sir Oswald Mosley-a pričel vzbujati interes najširših plasti angleškega naroda, zlasti pa je nastal porast, ko je dal znani časnikarski magnat lord Rothermere fašistom na razpolago svoj ogromni koncern listov. Razun tega je opažati velik interes Angležev za razne gospodarske in socialne reforme v Nemčiji, pri vsem tem pa pojema interes za liberalce, ki so že čisto decimirani, kakor tudi za konservativce, ki jih še ni dovolj izučilo, da je sedaj doba splošnega preloma. Brezposelnost je več ali manj stacionarna, vlada si ne upa globlje poseči v gospodarski in socialni proces ter se zadovoljuje zgolj z administrativnimi posli. Pri Angležih se vrše tudi procesi politične preorientacije le polagoma in polagoma bo prišla tudi iztreznitev po hripi laburizma. Strankarska grupacija lorda Beaverbrooka ne igra skoro nobene vloge, stranki Whig (liberalci) in Tories (konserv.) še živita le gotovo dobo, na obzorju so gibanja in pokreti, ki bodo preoblikovali že v bližnji bodočnosti tudi obličje klasične dežele parlamentarizma. Razlika v primenjavi s Francijo je le ta, da so Latinci eksplozivni, dočim presojajo Angleži vsak nov pojav s previdno počasnostjo. Dobri poznavalci razmer v Angliji pa nikakor ne dvomijo, da plove tudi ta dežela novim oblikam političnega življenja nasproti.

U. S. A.

Ko je bivši predsednik Coolidge zatisnil oči, so bile Zedinjene Države že globoko v materialni in duhovni krizi, katera tudi domovini mamonizma ni prizanesla. Monopol-kapitalizem je divjal v svoji predvojni objestnosti, ne ozirajoč se na delno obubožanje nižjih meščanskih slojev, še manj na deset milijonov brezposelnih delavcev in na stotisoče frontnih bojevnikov, ki so mimo svojih pridobljenih pravic vedno glasneje zahtevali tudi moralno in socialno rekonstrukcijo Amerike. Še pred kratkim so se morali razni velebankirji zagovarjati radi ogromnih davčnih sleparij, med njimi židje I. P. Morgan, Schwab in Kahn (recte Kohn), državna blagajna je bila oškodovana za več sto milijonov dolarjev. Silen razmah industrije radi racionalizacije je podesetoril produkcijo, prohibicija je demoralizirala vse sloje, mnoga mesta (Chicago) so bankrotirala, gangsterstvo je doseglo nezaslišane rekorde v ropu in ubijanju. Dočim je rasla na eni strani beda in z njo obup, se je na drugi strani bohotno pasel ameriški mamut-kapitalizem, ki mu gospodarski liberalizem nikdar ni delal kakih bistvenih ovir. V tej in taki situaciji, ki je spravila na površino še razne nečedne Jimmy Walkerje, je prišel na oblast demokrat Roosevelt, ki se je znašel pred katastrofalnimi dejstvi. Roosevelt je videl, da materielne in moralne ter socialne sanacije Zedinjenih držav ni mogoče izvesti brez odločne intervencije države. Vlada si je izposlovala od senata in reprezentančne zbornice tako široka pooblastila za boj proti spekulativnemu velekapitalu, kakor jih pred njim v USA ni še nihče imel. Z železno pestjo autoritativnega režima je posegel v proces produkcije in določanja cen, lotil se je razvrednotenja dolarja, pričel je s sanacijo malih bank in industrije, vse to pa z namenom, da omili silno socialno krizo in omogoči zaposlitev stotisočih delavcev. Rooseveltova borba je imela spričo ogromnih težav šele delni uspeh. Ozračje se čedalje bolj čisti; sedaj sta tudi bivši finančni minister Andrew Mellon in Lamont priznala svoje fiskalne pregreške, radi katerih je bila državna blagajna »olajšana« za več sto milijonov dolarjev. Monopolni kapitalizem se ruši, nova mislenost, sproščena zgolj materialističnih ideologij, maršira tudi v USA, čeprav v svojstvenih oblikah. Poleg Anglije in Francije pa je Severna Amerika za bodoči razvoj svetovnega gospodarstva in gospodarske filozofije bistvenega pomena. Sile, ki bodo v logični nujnosti sedanje razvojne faze prišle prej ali slej v Zedinjenih državah na oblast, bodo tvorno uplivale na oblikovanje mednarodnih odnošajev, in s te strani je baš zato treba posvetiti ameriškim pojavom več pozornosti kot doslej.

Nacionalisti! Tovariši!

Nacionalno delavstvo tovarne Hutter in drug priredi v nedeljo, dne 18. marca ob 5. uri popoldne v Renčljevi dvorani na Pobrežju družabni večer s pestrim sporedom. Na programu bodo dramatske točke, deklamacije, solospevi in šaljivi na stopi. Nastopijo samo delavci Hutterjeve tovarne. — Nacionalni delavci, udeležite se vsi prireditve svojih tovarišev! Pridite na svojo, res delavsko zabavo!

DRAVOGRAD

Gledališka predstava

Podružnica Narodno-strokovne zveze na Otiškem vrhu bo imela v nedeljo, dne 18. marca t. l. svojo prvo prireditev. V dvorani Sokolskega doma v Dravogradu uprizore Remčevo dramo »Užitkarji«. Pričetek ob 20. uri. — Ker je to prva prireditev komaj ustanovljene naše postojanke, je dolžnost vseh, da predstavo posetijo v čim večjem številu. Sicer pa je tudi igra sama zelo lepa in ne bo nikomur žal, ki si jo bo ogledal.

Pot navzdol

Svojstvo propadajočih so onemogle tožbe in kriki po nekdanjih lepih časih. Na propad obsojeni se skušajo obdržati na površju še nekaj časa s pregrevanjem stare moči in slave, dokler jim ne zmanjka končno še te vitalne sile. Njih razvojna pot pa gre povsem naravnim potem navzdol, vsak dan bližje koncu...

Tako usodo je doživljal in doživel ves marksistični pokret v Nemčiji in Avstriji, kjer ga je pokopala baš njegova življenjska nezmožnost. Na isti poti je marksizem tudi drugod, kakor pri nas. Mesto napredka in razmaha doživlja pokret katastrofalne polome, povsod se vidi zastoj, število pristašev se dan za dnem krči. To dejstvo skušajo prikriti marksistični voditelji, ki se nam zde kakor generali brez vojske. Sede na starih vencih slave in skušajo že z zastarelo ideologijo odrešiti svet. Toliko za parado na zunaj. V svoji notranjosti pa marksistični pokret hira. Bije se boj med konzervativnimi in ekstremnimi, med koritarji in idealisti, med podrepniki in svobodnimi. Drug drugemu odrekajo pravo na nauke Žida Karla Marxa, samo v enem so si enaki: vsa ta zadeva z Marxom, kapitalom, proletariatom itd. je za nje stvar salona in kavarn — gola teorija. Široke plasti naroda, kojih zadeva bi to morala biti stoje potisnjene ob strani. Te vedo o ideji prav malo. Njih »vodje« jih skušajo pridobiti na prav demagoški način. Mesto stvarnega umevanja danega položaja, mesto miselnih pristašev si vzgaja marksizem pri nas »sodruge« z mržnjo do vsega »buržujskega«. Vceplja jim nepriznavanje mirnega sožitja vseh stanov na neki realni podlagi. Za tako podlago pa bi se moral proletariat baš boriti. — V ospredju te demagogije je borba proti kapitalu. Marksistični voditelji udrihajo po tej besedi kot po kakem zmaju a samo pred proletariatom. Na drugi strani pa previdno zamolčujejo dejstvo da uživajo sami (predvsem voditelji) pomoč kapitala in s tem na najnesramnejši način izigravajo proletariat! Kot že rečeno, se marksizem pri nas ni nikoli boril za bazo, ki bi dala proletariatu ugodnejšo življenjsko možnost. Pognal se je v ekstrem, o katerem se že lahko v naprej reče, da ne bo nikoli dosežen. V uresničenje tega ekstrema veruje (?) danes menda samo se nepoučen ročni proletariat, medtem, ko si je vodstvo že davno na jasnem. In baš posledica tega spoznanja je dejstvo, da našim marksistom danes ni preumazana nobena kupčija in da prodajo prepričanja celega pokreta tudi za najskromnejšo koncesijo, ki bi zagotovila voditeljem korito v katerikoli obliki. Z internacionalizmom žonglirajo, sedaj se je omejil na par držav, morda bo bodočnost taka, da bo »internacionala« marksistov omejena na posamezne vasi in trge. Bo pa le!

Zanimiva pa je ta internacionalnost tudi z druge strani. In ta stran nam dá misliti baš tu v Mariboru. V duhu te internacionale se je oklenilo v Mariboru marksističnih organizacij vse ono, kar čuti mržnjo do našega jugoslovanskega življa. V tem zmislu naši »sodrugi« najbesnejše sovražijo slovenske primorske emigrante, na drugi strani pa podpirajo trenutno avstrijske begunce. Njih sovraštvo gre tako daleč, da »sodrugi« groze primorskim emigrantom, »da bodo kmalu šli tja, od koder so prišli«. Kje dobivajo take instrukcije tudi vemo! Sedaj samo vprašamo: Je to duh internacionale? Voditelji marksizma, ali so to sadovi vaših naukov? Iz vsega tu navedenega sledi, kar povdarjamo: Marksizem nam je tu ob meji vzgojil kader nam sovražnih ljudi, na katerega se v slučaju potrebe ne bo možno zanesti!!! »Internacionalnost« marksizma pri nas se je pokazala ob prevratu, se kaže danes in bodočnost?

Ves marksistični pokret sloni pri nas na starejši generaciji, ki uživa obenem mastne dohodke delavskih institucij. Mladine ne marajo, ker se je boje! V tem smislu se je neki ugleden in star marksist izjavil, da na mladino (mišljeno prevsem akademsko) ne reflektirajo, ker je ta mladina nestalna in nezanesljiva. Verjamemo, da je nezanesljiva, posebno za patenitirane voditelje pokreta. Pribiti pa je treba s tem v zvezi tudi resnico, »na mladih je bodočnost naša«. — Naša mladina pa je danes daleč od marksizma! Voditelji pa tudi niso nesmrtni!

Marksizem propada. To je dejstvo, ki ne more ostati razumnemu človeku prikrito. Pri mladini nima zaslombe, pri delavstvu je še samo skromna relativna večina. — Na mesto skrahiranega marksističnega pokreta stopa nov pokret, pokret mladih nacionalno socialnih ljudi, ki ima trdne temelje in zasigurano svetlo bodočnost. Kakor gre nacionalno socialni pokret svojo naravno pot kvišku, tako propada naravnim potem marksizem. Prišel je čas, ko se maščuje površnost slabo grajene stavbe, ki je žela uspehe samo teoretično, praktično pa je v precejšnji meri pripomogla do še večjega zasužnjenja proletariata. Pot gre navzdol, strmo in naglo proti koncu...

Mladina

Mladino, spočeto in rojeno v vojni vihri — prelomu dveh dob, je zajela sedaj doba drugega, morda še pomembnejšega preloma. Stojimo ponovno na pragu dveh dob: kratke razrvane povojne dobe in dobe novega človeka, nove miselnosti in novega družabnega reda. In prav pri ustvarjanju te nove epohe človeštva mora imeti mladina odločilno, če ne glavno besedo. Tega se mnogi ne zavedajo, oziroma se nočejo zavedati. Pri ustvarjanju novih smernic računajo samo s svojo staro miselnostjo, katero skušajo vcepiti tudi mladini. Zadovoljujejo se s činjenico, da jih mladina »razume«. Ni jim mar, koliko srca in svojih misli ima mladina pri tem »razumevanju«.

*

Mladina, naša bodočnost, je danes prepuščena sama sebi, tako v materialnem, kakor duhovnem pogledu. Oni, ki bi se jih morala tikati, se jo spomnijo zgolj v okviru konzervativnih šolskih paragrafov in izpolnjevanju »dolžnosti«. Mladina po delavnicah je obsojena v izpolnjevanje srednjeveških dolžnosti napram nadrejenim. Povsod sami predpisi in dolžnosti! Pa je življenje tako drugačno! Mlado življenje ima tudi svoje pravice, povsem naravne! Tako izhajajo iz šol in delavnic mesto ljudi svojih misli, zdravih in narav nih, ljudje, že pripravljeni na intrigantsko borbo za svoje egoistične potrebe....

*

Današnja doba bruha na veliko mladino iz šol in delavnic. Postavlja jo pred nov problem: brezposelnost! Za mladega človeka, željnega samostojnega življenja in s tem v zvezi dela, je brezposelnost počasno umiranje, samomor telesnih in duševnih sil! — Vse ono, kar sta vcepila šola in delavnica tu odpove, postane odvišen balast. Saj tega se ne da uporabiti! Tega, kar bi sedaj rabili, nimamo: šola nas ni učila živeti brez kruha!!!

*

»Ne razumemo današnje mladine... Nič navdušenja ni v njej, nič mladostnega zanosa...« Tako smo nedavno nekje čitali. Oni, ki je to napisal, je gotovo starejši trebušasti gospod, ki mu »skrb« za mladino greni življenje. Gospod! Pa niste pri tem niti malo pomislili, da gre tudi čuvstvovanje mladega skozi želodec? Točno tako, kakor pri vas!

*

Brezposelna intelektualna in manuelna mladina preživlja trpke čase, ki so zagrenjeni z mislijo, da bi se to gorje dalo odpraviti. Samo malo srca in volje starejših bi bilo treba! — Vsi apeli mladine na starejše so zaman. — Ko pa je tako hudo! Gospa doktorjeva se ne more odpovedati službi kot učiteljica, ker bi potem izostalo vsakoletno letovanje v Italiji... Gospa! Vi bi lahko prestali brez Italije! Tako pa mlad človek hira na vaš račun...

*

Brezposelno mladino je treba brezpogojno zaposliti!!! Le mladina s kruhom bo sposobna za zdrave težnje naroda in države. — Brezposelni mladini je — povsem naravno — prva skrb za eksistenco, kruh. To bo skušala doseči čim krajšim potom, brez izbire sredstev in načina. Skrbite, da bo šla pravo POT! Krivda bo na sedanjih odločujočih, če si bo izbrala pot, ki ne bo v interesu naroda in države. — Ni prav, da zapravljate svoje najdražje — mladino, na račun onih, ki dobro situirani ob dvojnih plačah žive v tem resnem času potratno življenje! Ni prav, da redite na svojih prsih gade, medtem ko kri vaše krvi gladuje in obupuje...

DAJTE MLADINI KRUHA! DAJTE JI SVOBODNEJŠEGA RAZMAHA, DAJTE JI ŽIVLJENJA! NE BO VAM ŽAL! — MLADINA BO ŠLA PRAVO POT, ZDRAVO IN KORISTNO ZA VSE, ZA VAS, ZA NAROD IN DRŽAVO. IN NAŠA BODOČNOST BO SVETLA...

Žrtve kapitalizma

Pošastno žrelo kapitalizma je nenasitno

Doktrina kapitalizma nas še vedno skuša prepričati o svoji edino zveličavni misiji..., še vedno, dasi skušamo dan na dan, kam nas je potisnil. Kaj pravite naslednjemu poročilu ameriškega pomožnega odbora za lajšanje svetovne bede? Ta je ugotovil tele številke: Lakota je lani pomorila 2.4 milijona ljudi, samoumorov radi bede pa je bilo 1.2 milijona. V tem času pa posnamemo iz kapitalistčnega poslanstva le »plemenita« dejanja, ki jih ni mogel narekovati nihče drugi, ko neugnana brezobzirna strast po premoženju: uničenih je bilo 2.5 mil. kg sladkorja, 400 tisoč vagonov pšenice, 144 tisoč vagonov riža, 267 tisoč vreč kave, 1.4 mil. kg mesa. — In kar se ne ve?! Ne v tej težnji po zvišanju cen blagu — samo to je bil vzrok uničenju — ni plemenitosti, humanosti, kulture, pač pa je plod suhe civilizacije, čije namen je viden. Pošastno žrelo kapitalizma je nenasitno in prežveči še tako velik delikt. Mnogo si dovoli in mnogo mu je dovoljeno. In če bi se eden od siromakov, ki jih je rodil kapitalizem, polastil le ene suhe žemlje, ali bi v jezi in obupu uničil le eno sadno drevo? Smo na mejniku in se moramo vztrajno boriti proti temu največjemu sovražniku in zajedalcu delovnega ljudstva!

LJUBIMKANJE

v treh dejanjih

uprizori v nedeljo, dne 18. t. m. ob 20. uri

v Narodnem gledališču

DRAMSKI STUDIO

MARIBOR

Narodno-strokovna zveza

opozarja svoje članstvo na prireditev nacionalnega delavstva tovarne Hutter, ki bo v nedeljo, dne 18. t. m. ob 5. uri popoldne v dvorani Renčelj na Pobrežju. — Udeležite se te prireditve v čim večjem številu!

Odgovor ZMI

V letošnji 9. številki »Borbe« je objavil neimenovan pisec članek o Zvezi mladih intelektualcev pod naslovom »Quo vadis ZMI?« Ker nam zatrjuje vodstvo imenovane Zveze, da je gornji članek brez vsake dejanske osnove, ter v očitnem namenu da bi oškodoval in diskreditiral ZMI prinaša tudi marsikaj neresničnega, objavljamo na izrecno željo vodstva sledeči odgovor:

Pisec članka »Quo vadis?« z mnogo ironije ter velikopoteznimi gestami skuša osmešiti ZMI. Sedanji težki časi so mnogo preresni, da bi človek mogel s šaljivo besedo obravnavati duševno in materialno stanje mladih izobražencev, ki so že v mladih letih mnogo več pretrpeli, kakor si to predstavljajo navadno ljudje na dobrih položajih in v osiguranih eksistencah. Mladi intelektualci se niso združili ter ustanovili svoje Zveze, »da bi pod vodstvom svojega predsednika splavali v raj zaposlenih«, marveč zato, ker so se morali boriti za svoj obstoj in sicer boriti na najodločnejši in najintenzivnejši način. Nihče jih ni v tej borbi podpiral, prepuščeni so bili docela sami sebi. Z vsem idealizmom mladine so se vrgli v izpopolnitev svojega programa, in čeprav je bil njih položaj in je še sedaj brezupen, so vendar vztrajali pri svojih prvotnih smernicah. Nikakor toraj ne gre z ironijo gledati na brezupni boj mladih izobražencev, ker oni sami - - kakor tudi menda javnost — ne najdejo prav nič smešnega in zabavnega na tem.

Pisec članka »Quo vadis?« hoče po vsej sili zavleči našo organizacijo na politično polje. To stori lahko edino, ker si je na nejasnem o cilju in namenu naše organizacije. ZMI je vendar nepolitična strokovna organizacija, katere naloga je, da združi pod svojim okriljem ne glede na njih politično pripadnost, vse mlade izobražence, da se zavzame za njih duševno in materialno dobrobit ter jim skuša v sedanji gospodarski krizi vsaj deloma izboljšati brezupni položaj. Če je tedaj naša organizacija »šarena« smo ponosni nato, ker smo na ta način dosegli enotnost naše združitve, ki sledi s tem svojim postopanjem vsem modernim jugoslovanskim pokretom.

Ker se merodajni faktorji nikakor niso hoteli in mogli pobrigati za člane naše Zveze, je bila primorana pomagati sama sebi. V to svrho je ustanovila Borzo dela za inteligenčne poklice, ki je do sedaj v znatni meri pripomogla do zboljšanja materijalnega položaja članov ZMI. Če pa bi bilo dosedanje poslovanje Zveze tudi popolnoma brezuspešno, ji vendar ne gre oni posmeh, s katerim jo traktira pisec »Quo vadisa?« Hotenje o priliki ustanovitve je bilo tako čisto in dobro, da je vredno vsega obžalovanja, ker je vsako idealistično hotenje vredno, da se ga podpira. Njega posmeh pa kaže samo na veliko nezrelost in popolno nerazsodnost. Ni pa res, da bi Borza dela za inteligenčne poklice do sedaj doživela kake neuspehe, prav nasprotno. Iz lastnih moči, brez vsakih sredstev je že storila marsikaj dobrega ter s svojim dosedanjim razvojem kaže na to, da je bodočnost njena.

Pisec »Quo vadisa?« je na koncu svojega silno nejasnega in zmedenega članka spet vrača h politiki ter podtikuje Zvezi nje odnošaje do klerokomunizma. Pisec s tem sam s seboj pride v kontraverzo, ker je v začetku svojega članka izrecno izjavil, da skuša Zveza po svojih pravilih kakor tudi po svojih voditeljih ohraniti čim večjo nepolitičnost. Sicer pa je ta očitek politične orientiranosti Zveze popolnoma neutemeljen in izmišljen. Zveza v Mariboru nikdar ni vzdrževala kakih vezi z bivšo SLS ali njoj sorodno strujo, niti je prejemala od njih kake materialne podpore. Zveza je sama brez vsa

Golgota naših železničarjev

Narodni poslanec dr. PIVKO svari pred katastrofo, ki bi utegnila nastati, če se ne zboljša položaj naših železničarjev

Pri proračunski debati v Narodni skupščini je bil narodni poslanec dr. Ljudevit Pivko edini, ki se je zavzel za zboljšanje mizernega položaja naših železničarjev in opozoril merodajne činitelje na katastrofo, ki je neizogibna, če se to stanje v najkrajšem času ne popravi.

Poslanec dr. Pivko je v svojem stvarnem in obširnem govoru povdarjal, da je v prometnem resoru zadelo vse znižanje izdatkov samo nameščence in da so najbolj prizadeti najnižji delavci, ki so takorekoč na robu propada kar mora neizogibno vplivati na varnost našega prometa. Dejal je, da že sam način sestave proračuna dokazuje, da se je temu vprašanju posvetilo vse premalo pažnje.

— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —

Svaril je, da je znižanje plač gotovo najenostavnejši način redukcije, vendar pa bi se to moralo izvršiti samo tedaj in samo pri onih kategorijah uslužbencev, ki imajo prekomerne dohodke in ki niso odvisni samo od svojega zaslužka.

Ponovno znižanje delavskih plač je doseglo že tako stopnjo, da se mora človek resno vprašati, ali je pod takimi prilikami sploh mogoče vršiti naporno in odgovorno službo. In če so že redukcije neobhodno potrebne in neizogibne, naj se reducirajo predvsem oni, ki so za službo nesposobni in slabo kvalificirani in taki, ki imajo drugod dohodke niso odvisni od zaslužka in naposled morda še taki, ki imajo priliko in možnost najti zaslužek in kruh kje drugje. Posebno hud udarec za delavstvo je odlok generalne direkcije od avgusta lanskega leta, po katerem se je v delavnicah in kurilnicah znižal delovni čas od 8 na 7 ur, ob sobotah pa celo na 6 ur. Pri progovnem delavstvu pa je bilo v praksi znižanje delovnega časa že od lanskega aprila in je progovno delavstvo delalo in še dela na mesec samo 14 do 18 dni tako, da znaša mesečni zaslužek posameznega delavca 200 do največ 450 Din. Ta zaslužek železniškega delavca, ki v mrazu, dežju in snegu vihti težki kramp, ne zadostuje niti za najemnino, kje pa so druge življenske potrebščine.

V svojih nadaljnih izvajanjih je poslanec podrobno orisal položaj delavskih kategorij, zlasti progovnih delavcev ter ostro in resno grajal prakso, ki se je uvedla v zadnjem času, da prometno ministrstvo ne spoštuje niti svojih lastnih pravilnikov. Po pravilniku za železniške delavce je delavstvu zagotovljen 20dnevni zaslužek po 8 ur vsak dan na mesec. Delovni čas bi moral znašati na mesec najmanj 160 ur, v resnici pa znaša komaj 120 in še manj, tako da izgube delavci na mezdah tudi radi tega še nadaljnih 120—300 Din na mesec. Naglasil pa je, da morajo v polnem iznosu plačevati svoje prispevke za penzijski fond in bolniško zavarovanje. Delavci na področju ljubljanske železniške direkcije zaslužijo 300 do največ 600 Din in prav v tej direkciji so po večini starejši delavci vsi oženjeni, ki morajo skrbeti za svoje družine. **Nujno je torej potrebno, da se zagotovi železniškemu delavstvu po pravilniku določenih 160 delovnih ur na mesec in da se plače na novo urede. To zahteva ne samo pravičnost marveč interes prometne službe, pa tudi interes države same, kajti zadovoljno delavstvo bo najboljša opora narodne in državne misli.**

Obširno se je bavil tudi s položajem železniških uradnikov ter dejal, da se dosluženi ne upokojujejo, dočim se nameščajo mlajše moči kot vršilci dolžnosti in dnevničarji, za katere v eksekutivni službi ni mesta in ne kredita. Prav tako se ne posveča zadostna skrb strojevodjem, ki nosijo odgovornost za stroje in za življenje ljudi in tovor. Tem nameščencem niso zagotovljeni taki življenski pogoji, da bi bili lahko brez skrbi za se in za svoje rodbine. Če je pri vsem tem v naši državi le malo železniških nesreč, je treba to pripisati požrtvovalnemu delu te naše kategorije jugoslovanskih ljudi, ki imajo menda najmočnejše živce. Godi se pa tem ljudem prav nasprotno. Od njihovih plač se jim odtrgujejo visoke vsote v obliki glob zgolj zaradi neznatnih prestopkov formalnih določb. Tudi je med drugim narodni poslanec dr. Pivko zahteval izpopolnitev zakona o državnem prometnem osobju in resno opozarjal, da je sprememba tega zakona v resnici nujno potrebna.

Naši železničarji so s strahom zasledovali proračunsko razpravo prometnega ministrstva. Prav tako s strahom pa čakajo na zboljšanje svojega položaja in je med njimi mnogo takih, ki se jih loteva malodušnost, ki so izgubili vse zaupanje in vso vero na boljše čase.

Bil je nekje v Mariboru občni zbor...

Člani nekega starega stanovskega društva so nepričakovano prejeli vabilo, ki je nosilo stereotipen naslov: »Vabilo na redni občni zbor« z vsemi potrebnimi in nepotrebnimi dostavki. Zahtevalo se je legitimacijo za pristop. Člani so vabilo sprejeli, prečitali in odložili. Zapomnili so si samo trmin slavnega občnega zbora in pri tem ugotovili, da se ga bo treba udeležiti že samo zato, da bodo zvedeli, koliko je med tem časom nabral že marljivi blagajnik. Občnega zbora namreč po volji gospoda predsednika že tri leta ni bilo.

In napočil je zaželjeni dan občnega zbora. Člani so poiskali vabilo, ga spravili v žep, kot kak važen dokument, ker je stalo na njem, da ga je potrebno pri vstopu v dvorano pokazati kot legitimacijo. Prihajali so drug za drugim in se prepričali, da legitimacije ni bilo treba pokazati. Opazili pa so tudi, da so bili na občni zbor povabljeni ljudje, ki niso člani omenjene stanovske organizacije in zato najbrže tudi takega vabila niso imeli. Prepričali so se torej člani, da zadeva z legitimacijami ni bila mišljena tako rigorozno.

Ko se je zbralo dovoljno število članov in nečlanov, so vstali gospod s častitljivoj bradoj. In je bila ta brada vsem navzočim v opomin, da so to najbrže gospod predsednik. Gospod predsednik so po stari in dobri slovenski navadi pred otvoritvijo občnega zbora zakašljali in podali svoje poročilo, ki je bilo, kakor je to pri nas navada, tako lepo sestavljeno, da so bili vsi navzoči člani in nečlani naravnost ginjeni. Za gospodom predsednikom, ki so obenem delegat raznih koristnih ustanov, je prebral svoje poročilo gospod tajnik. Tajnik je pa duša vsakega društva, če društvo živi. Če pa je društvo mrtvo, je tajnik samo še častna straža mrtveca. Tudi tajnikovo poročilo je bilo lepo in skrbno sestavljeno. Za njim se je oglasila hrbtenica društva, to je gospod blagajnik. Njegovo poročilo je bilo tako sladko, da so se celo še nečlanom cedile sline, čeprav je gospod blagajnik poročal suhoparno. V treh letih je razdelil okrog 3000 Din. Komu, to ni povedal, ker ni potrebno, da bi se člani razburjali. Povedal pa je, da znaša društveno premoženje več kakor 100.000 Din, in nekaj mlajših članov je iztisnilo iz svojih suhih grl besede začudenja, ki so izzveněle, kakor če stopiš psu na rep.

Vendar pa je občni zbor potekal v najlepši harmoniji, dokler se ni pojavil kakor zli duh neki član društva, o katerem so gospod predsednik že nekaj dni pred občnim zborom pripovedovali svojim zvestim, da hoče zanetiti razdor med miroljubnim in ponižnim članstvom in da hoče postati celo predsednik. Ob vstopu zlega duha, so onim, ki so sedeli na častitljivem mestu, pobledela lica. Gospod predsednik so zopet zakašljali in je bil njihov kašelj podoben obupnemu klicu — S. O. S. ... In članstvo je klic slišalo in klonilo glave. Vse je **bilo urejeno.**

Po podanih poročilih se je zli duh oglasil k besedi. Kakor v panju je zašumelo v dvorani. Neki povabljenec v osebi odžaganega predsednika, velikega in zaslužnega organizatorja, po navedbi častitljivega večnega predsednika, je zardel. Kri mu je stopila v glavo in bliskal je z očmi. Zli duh je bil po njegovem mnenju kriv, da so ga žagali in odžagali. In zli duh je končno prišel do besede. Njegov pogled je obtičal na koncu dolge mize, kjer je sedel adjutant gospoda predsednika. Lahek kašelj in skrivnosten mig s prstom je pomenil za adjutanta energičnega gospoda ukaz, da je treba zlemu duhu odvzeti besedo. Zli duh je komaj pričel govoriti in ni še odprl zatvornic, že je vstal adjutant in predlagal, da se zlemu duhu vzame beseda. Odžaganemu predsedniku je zažarelo lice od velikega veselja. Milo je pogledal na svojega velikega zaščitnika z bradoj in na malega adjutanta. Predlog adjutanta je bil sprejet. Zlemu duhu je bila odvzeta beseda. Zli duh je bil trmast, ker ima trdo bučo in je po volitvah, ki so potekle po volji in moči gospoda predsednika, še enkrat povzel besedo. Tudi sedaj je adjutant na ukaz odvzel besedo trmastemu zlemu duhu in članstvo, ki je bilo radovedno, ni zvedelo čiste resnice, namreč, da gospod predsednik delajo vse po svoji volji. Ni smelo izvedeti za skrivnost, da je društvo po poslovanju in nastopu gospoda predsednika padlo v nemilost pri Zvezi. Članstvo tudi ni bilo opozorjeno, kako so gospod predsednik namenoma ali pa iz pozabljivosti pozabili povabiti na občni zbor zastopnika Zveze, ko niso pozabili povabiti predsednika neke druge Zveze, ki ima drugačno ime in ki je marksistična, in proti kateri so še nedavno vodili člani društva pri nedavnih volitvah hud boj. Članstvo ni hotelo, ali vah hud boj. Članstvo ni hotela, ali bolje rečeno, ni smelo zvedeti tega in tudi ni zvedelo, vsaj oficielno ne. Opozicija, obstoječa iz enega samega člana, je **propadla.**

Zli duh, ki je, ko je imel besedo dejal, da ni vajen kimati, je videl občni zbor, podoben vojaškemu vežbališču, kjer rekruti na povelje premikajo noge, roke in glave. Tudi gospod predsednik z bradoj so komandirali občnemu zboru: roke gor! vstanite! sedite! In ni dvoma, da je društvo zelo borbeno za stanovske pravice svojih članov, ki drug za drugim frčijo na esto, drug za drugim, kakor na komando... Kje naj si poiščejo pravico? Društvo vendar ni zato, da bi se borilo za pravice in interese članstva, društvo je zato, da je lahko nekdo predsednik... Tak je bil torej nekje občni zbor nekega mariborskega društva. Občni zbor po želji in volji vsemogočnega, vsepravičnega in vsevednega predsednika. Naj živi večni predsednik!

---

ke pomoči do sedaj poslovala, brez vsakih sredstev ustanovila svojo Borzo dela in še sedaj radi pomanjkanja denarja le prav težko posluje. Če bi Zveza imela odnošaje, kakor jih ji očita pisec »Quo vadisa?« ji ne bi bilo treba prosjačiti za vsak dinar pri zaposlenih tovariših in biti odvisni od slučajnih podpor pridobitnih krogov. Ni tudi res, da bi tukajšnja centrala ZMI že ustanovila svojo podružnico v Ljubljani ter tam zašla popolnoma v politično smer. Ta podružnica še sploh ni ustanovljena in je sploh še vprašanje, če bo kedaj začela poslovati. Smešno je tedaj že v naprej kritizirati poslovanje društva pred početkom poslovanja in predno more isto po svojih izbranih zastopnikih sploh podajati kake izjave.

Iz gornjega sledi, da mora biti pisec članka član ZMI, ki skuša z rovarjenjem in docela neutemeljenim obrekovanjem ovirati in obrezuspešiti do sedaj že tako uspešno delovanje ZMI in uničiti to, kar so njegovi tovariši z mnogim trudom in iz lastnih moči dosegli. Nočemo takega postopanja natančneje označiti, vendar, da ostanemo tudi mi na klasičnih tleh, omenjamo, da so Grki človeka sličnega kova imenovali — Efialta.

Maribor

Dobrovoljc nam piše:

Unionska dvorana v Mariboru je slišala preteklo nedeljo besede kakor redko kedaj. Spregovorili so tisti, ki so 15 let molčali, a vedno imeli prvenstveno pravico do besede. Spregovorili so pravzaprav ustvaritelji Jugoslavije v skrbi za njeno bodočnost, ker so videli, da delo njihovih rok in temelje naše države podirajo brezvestni špekulanti in korupcionisti. Med temi izkoriščevalci pošten človek ne more več dihati, zato jim je napovedal boj. Boj je napovedal tudi vsem separatistom in lokalnim patriotom, ker so slednji prav tako škodljivi državni ideji kot prvi.

Borci Jugoslavije gredo po 15-letnem presledku zopet v boj za Jugoslavijo, tokrat ne za teritorialno, marveč za duševno zedinjenje. Borba proti zunanjemu sovražniku je bila sicer krvava in vendar nič lažji od današnje borbe proti notranjemu sovražniku. Mnogo nas je resničnih dobrovoljcev, ki čakamo na poziv. Borci Jugoslavije zbirajo svoje čete in nas kličejo v boj. Ali more pošten jugoslovanski dobrovoljec stati ob strani? Ali si ne želimo vsi boljših dni, konsolidacije naših razmer? Dovolj izkušeni smo si nabrali v teh 15 letih brez plodnega trenja in iskanja samega sebe. Že leta 1929. nam je v januarju dal naš vrhovni poveljnik ukaz in pokazal pravo pot, ki je bila prenaporna za slabe pešce, borci pa jo bodo prehodili, sledeč ukazu svojega najvišjega poveljnika. Dobrovoljci bodo v tem pohodu zastopali v častnem številu in čakajo na poziv... Nastala je nova doba, novo srečo Bože daj!

OBČNI ZBOR STANOVANJSKIH NAJEMNIKOV.

Mariborsko društvo najemnikov stanovanj in lokalov bo imelo v soboto 17. t. m. ob 20. dvorani »Ljudske univerze« (kino Apolo) svoj redni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Člani in stanovanjski najemniki naj se občnega zbora udeleže v čim večjem številu.

Ljutomer

GLASBENO DRUŠTVO V LJUTOMERU

je imelo pred kratkim svoj 12. redni občni zbor. Društvo vzdržuje godbo na pihala (mestno godbo 20 mož) in glasbeno šolo, ki ima letošnje leto 92 učencev. Na šoli podučuje 5 učiteljskih moči goslanje, klavir, čelo, flavto in druga pihala, ter mladinsko petje. Predsednik društva je šolski nadzornik br. Karbaš, znani kulturni delavec, nacionalist. Ravnateljica šole je gospa Minka Zacherlova. Kapelnik godbe je zaslužni mož g. Zacherl, ki jo vodi že od ustanovitve društva. Omeniti pa moramo našega prvega podpredsednika, nacionalnega delavca Bratuša Romana, ki ima mnogo zaslug pri društvu. Lansko leto je društvo nastopilo 66krat pri raznih prireditvah in manifestacijah, kakor ob obletnici ptujskih dogodkov itd. Društvo ima tudi stalni orkester 14 mož. Glasbena šola bo imela letošnjo javno produkcijo z vsemi oddelki v nedeljo 29. aprila v tukajšnji sokolski dvorani. Želimo društvu še nadalje tako lep razvoj in napredek.

LJUTOMERSKA SADJARSKA IN VRTNARSKA PODRUŽNICA

je priredila v nedeljo 11. t. m. ob 8. zjutraj v Štrigovi tečaj za pravilno sajenje in negovanje sadnega drevja na vrtu g. Kodbe. V Ljutomeru pa bo tečaj v nedeljo 25. tm. v sadonosniku ge. Ane Stajnkove pri opekarni. Pridite vsi prijatelji umnega sadjarstva!

Poslanstvo denarja

Nujno potrebni pojmi o gospodarstvu

Zlato, ki ga je človek radi njegove privlačnosti in redkosti cenil s posebnimi otroško naivnimi čuvstvi in mu radi tega naklonil neko namišljeno (fiktivno) vrednost in naziv denar, je polagoma dobilo svojega namestnika najprej v drugi kovini, nato pa v papirju. V poslednjem sta bila vtelešena dva značilna pojava: strast po prvotnem denarju (zlatu) in strah po njegovi zgubi. Na umeten način se je zlato prikrilo in tako ojačilo prej omenjena čuvstva.

Papir je torej prevzel posredništvo in je postal neko posvečeno sredstvo in namen — torej lovec in lov istočasno. Iz svojega svetišča — banke in od svojega oboževalca in zaščitnika — bankirja je pričel svoj pot kot bankovec.

Ali ni že v tem odgovor o pomenu in nalogah njegovega rojstva — o njegovem poslanstvu?

A papirnati denar ni bil dovolj in ni zadovoljil težnje njegovega stvarnika. Dobil je pomočnika, še bolj raztanjšenega in razblinjenega predstavnika zlata-denarja kot je bil on sam. No, od papirnatega denarja do kreditnega denarja je majhen korak. Dve sredstvi, dve poti z istim namenom.

Tako torej: za zlatom papir, za papirjem kredit (kredere, kredo = verovati, vera ali zaupanje) ali za njim trdo v debelo knjigo zarisana številka. Kdo je njen oče: ljubezen do človeštva ali strastno sovraštvo? — Zamislimo se v debelušastega dvobradatega gospoda s težko zlato verižico in pristnimi diamantnimi prstani. V njegovih očeh je nekaj odvratno prodirajočega in odsotnega, njegov glas reže kot mraz in zveni kovinsko. Od vsepovsod vohaš zlato. — Ali žehti od tod ljubezen?

To je bankir, oče onih mrtvih številk, ki so omrežile ves svet in omračile duha; ki so se zarile v meso, dušo in možgane in zglodale vsako trdnost. Vse je gibljivo, potujoče, kupo-prodajno: znanost in umetnost, moda in ščebetanje. jok in razigranost, šala in smeh. Kje so močne osebnosti, značaji, individualnost . . .? Umakniti so se morale med številke, na mesto navadnega bankovca. Človek napram človeku je kot bankovec napram bankovcu, številka napram številki, le da je stotak deset, tisočak stokrat večji od desetaka.

Postali smo del mase, skromna, ničeva številka, neznaten bankovec. A poslanstvo papirnega in kreditnega denarja sega še dlje in globlje. Ni razkrojil na milijonski ali milijardni delček le poedinca, ampak tudi družino in razgnal od ognjišča očeta, mater in otroke; pahnil jih je v »pridobitno« življenje, ki je razcepilo zakon in pracelico države — družino. Potegnimo torej dve črti: ena — mrtva vodi od zlata do kredita, druga — živa — od poedinca do družbe — države. Porazna slika, ki nam nazorno razgrne, da je nedoumna težnja (strast) vztrajno in dosledno krojila poedinca, družino in končno državo.

Pa se zamislimo v podzemno jekleno dvorano, zavarovano z najpopolnejšimi sredstvi in najbolj zanesljivo stražo. Tukaj leži milijardna vrednost zlata, nagromadenega z milijardnim trudom delovnih mišic. — In če bi se ta kamra čez noč pogreznila, ne da bi svet to dognal? Prav gotovo bi šel svet svojo pot kot bi se ne bilo nič zgodilo in banke s svojim papirjem in številkami na zlati vrednosti bi nemoteno poslovale dalje in prenašale številke — milijone, milijarde — iz knjige v knjigo. Samo številke, ker papirnatega denarja je tamkaj mogoče 2% in to kot rezerva za prvo potrebo. Ostalo (98%) kroži bogve kod v svetu.

Sicer pa kaj predstavlja n. pr. teh pet ali deset milijard papirja, ki gredo denarno v stotine milijard, napram obratu celokupnega narodnega gospodarstva! To je kot orjaški električni veletok, obvladan in usmerjen od bančnih central samo z enim namenom: črpati kredit in ž njim denar.

Prav zato smo oropani vere, da predstavlja zlato neko stalno, nepremakljivo osnovo ali merilo za blago. Ono je blago in se mu cena spreminja. Tako sloni izigravanje na osnovi dveh cen: na oni zlata, ki predstavlja le namišljeno vrednost, in ostalega blaga, ki predstavlja resnično vrednoto, ker služi življenskim potrebam. Radi tega se igra vrsti nekam tako-le: ko bi cena zlatu po obstoječem gospodarskem zakonu morala pasti, ne pade. Pač pa pade cena blagu. Drugič pa se zgodi, da se cena blagu ne spremeni, pač pa poskoči cena zlata. In tako naprej.

Ne vemo več, s čim in kako naj bi merili in tehtali: z zlatom blaga ali obratno. Vse se spreminja z neko nerazumljivo mrzlico in nikjer in v ničemur ni stalnosti. Zablodili smo v razpad vrednosti in v prevrednotenje vseh vrednot.

Zakaj in odkod ako? Odgovor je vedno isti: banke hočejo denar, bankir-kapitalist pozna le eno lakot in časti le enega malika: denar, kapital. Ali je samo to poslanstvo denarja?

Danes, ko je tako usužnjen in so v njem vtelešeni najnižji nagoni, je njega poslanstvo samo to in ostane tako vse dotlej, dokler mu ne vrnemo vloge bolj človeškega posredovalca in dokler bo kot kapital mogočno sredstvo mogočnih kapitalistov. Tega malika pa si ogledamo prihodnjič.

„Zberimo svoje sile“

»Blagor jim, ki trpe pomanjkanje, ker njih je nebeško kraljestvo!« Pač nikoli še ni bil ta svetopisemski izrek tako aktuelen kot danes. Desettisoči revnih delavcev, duševnih in manuelnih, danes komaj vegetirajo s svojo prenizko plačo, dočim se mala peščica kapitalističnih zajedalcev v pest smeji muki in nevolji teh siromakov. Če se vprašamo, zakaj so nekateri člani človeške družbe tako privilegirani, da lahko mirno in brez najmanjšega zadržka eksploatirajo sočloveka, prav lahko odgovorimo sledeče:

Gotovo poznate vsi tipičnega predstavnika Mojsijevega rodu — Šejloka, in njegovo zahtevo, da od revnega beneškega trgovca izreže, kot obresti, funt mesa tik pri srcu. Če ne bi takratni sodnik v svoji obsodbi našel trika, bi Šejlok svojo zahtevo tudi realiziral in ubogi trgovec bi plačal svoje obresti z življenjem. Ali se morda ne dogaja isto tudi v našem življenju, samo s to razliko, da današnji »sodniki« ne najdejo trika, da bi obvarovali življenje revnim zemljanom, ki so izpostavljeni na milost in nemilost eksploataciji domačih in tujih kapitalistov.

Prepuščeni smo pač samim sebi in svoji razsodnosti. Nihče nam ne bo pomagal, če si sami ne bomo pomagali in ta samopomoč je krvavo potrebna, ker moč kapitala neprestano rase in skuša s svojimi dolgimi kremplji zagrabiti čim širši krog onih, ki se ne morejo braniti. Gorje onemu, ki pride v te kremplje!

Nevarnost je tu! Sicer je že nekaj let sem, kar se naseljujejo v naši državi tuji »kapitalisti«. Odkar je pa bilo razgnano sršenje gnezdo, se je večina teh »preganjanih mučenikov« zgrnila na jug in mi širokogrudni Slovani smo jih sprejeli pod našo gostoljubno streho, mesto, da bi jim pokazali pot v njihovo domovino. Da sami nočejo tja, je razumljivo. Tam jim ne diši, tam je treba delati, si služiti v potu svojega obraza trdi kruh. In komu bi šlo to v račun, ko pa je še na svetu dobra jugoslovanska kravica, širokoruda, darežljiva, potrpežljiva in voljna vsakega nahraniti. Zakaj bi ne izrabili prilike, ki sem jim nudi in izželi rajo, če se pa izžemati da. Toda mera drži le gotovo količino in ta mera se hitro, prehitro polni. Ali bomo pustili, da se napolni do vrha z žolčem? Nikdar! Strnimo se v čvrsto vrsto! Ustvarimo enotno falango in napovejmo tem zajedalcem kapitalistom bojkot, kar bo pomenilo njihovo smrt.

Nihče naj ne prestopi več praga njihovih trgovin. Nihče naj se ne kapricira na uvoženo tuje blago, ker bi se našel v naši državi gotovo nadomestek zanj. Kupujmo samo blago domače provinijence. Pri tem nam mora pomagati naše narodno trgovstvo s tem, da daje prednost in priporoča prvenstveno domače proizvode. Le na ta način bomo dosegli popolno narodno svobodo, le na ta način bomo nacionalizirali obrt in industrijo. Brez tega pa bomo večni sužnji, hlapci ali karkoli hočete krviželjnih pijavk — kapitalistov.

Pri tem delu ne smemo pozabiti na svoje denarstvo, ker tudi denarno se moramo osamosvojiti. Namesto da naši imovitejši sloji pošiljajo svoje prihranke v tuje banke, naj raje investirajo te kapitale v domača podjetja. Naša banka bodi le zadruga, ker le v zadrugi je pravi nacionalni kapital, potem bo ostalo naše denarstvo likvidno in razne banke, ki iz raznovrstnih razlogov silijo »pod paragraf«, ne bodo imele prilike »mastnih zaslužkov«. Tem zajedalcem moramo popolnoma iztrgati iz rok naše denarstvo. Ko se to zgodi, bo naš dinar čvrst kakor kremena skala in ne bodo ga več poljubno majale razne sape in sapice. Naš človek naj bo na svoji zemlji svoj gospod! Sam naj gospodari v svoji hiši, kjer je izključen tuji gospodar. Ne potrebujemo učiteljev, da bi nas učili nevednosti! Svojo modrost naj raje uporabijo zato, da se bodo naučili dela, in da ne bodo večni paraziti.

Prišli smo do spoznanja, da je le v lastni pesti moč, le v lastni duši poštenje in dobrota. Hočemo luči, hočemo napredka in uspeha lastnega človeka, ne pa neprestanega širjenja tujega elementa. Kaj nam pomagajo milijoni v tujčevih rokah? Je mar zato naša narodna trgovina in obrt bogatejša? Ima mar naš človek tudi najmanjši dobiček od tega? Dovolj je bilo suženjstva doslej, dovolj klečeplastva in poniževanja, dovolj izkoriščanja in ponižanja!!! Zavedati se moramo, da smo v lastni hiši mi gospodarji in da moramo gospodariti po svoji lastni razsodnosti.

Jesenice

DELAVSTVO V BOJU ZA SVOJ KRUH.

V zadnji številki smo poročali, da je delavstvo z ozirom na odpoved kolektivne pogodbe s strani podjetja, poslalo resolucijo, ki jo je podjetje upoštevalo ter povabilo delavske zastopnike na zadevno razpravo. Zastopniki NSZ so povabili v četrtek 8. t. m. zvečer še organizacijske zaupnike na posvetovanje, ki so sporočili še razna navodila, za to razpravo. Razprava se je vršila v petek 9. t. m. v prostorih Zveze industrijcev v Ljubljani. Na razpravi so bili zastopniki Kranjske ind. družbe ter zastopnik Zveze industrijcev, na drugi strani zastopniki vseh strokovnih organizacij NSZ, SMRJ in ISZ z glavnimi zaupniki, ter zastopnik Delavske zbornice. Narodno strokovno zvezo so zastopali tov. Tine Zupan, predsednik, Rado Lavsegar, podpredsednik, ki je zastopal tudi tovarno na Javorniku in tajnik Ivan Markovič. Inšpektor dela je ob 9. uri otvoril razpravo ter jo vodil oba dni. Razpravlajajo se je v slovenskem jeziku. V prvih urah razprave je bilo na obeh straneh razburjenje tako, da je bilo pričakovati prekinitve. Toda razsodnosti delavskih zastopnikov je pripisovati, da se je našel predlog, ki je omogočil nadaljno razpravljanje. Razprava je trajala v petek od 9. do 12. ure in popoldne od 2. do 7. ure ter v soboto od 9. do 1. ure. V tej dvodnevni razpravi je šele podjetje nekoliko pojasnilo kaj pravzaprav zahteta. Razumljivo je, da delavstvo ni pristalo na te zahteve po spreminjanju mezd in akordnih postavk. Delavski zastopniki so predlagali naj se v vseh teh spremembah obravnava po obratih ter naj bo za vsak obrat dotično delavstvo navzoče, tako da bo vsak posameznik imel priliko slišati, tolamčenja obratovodstva. Podjetje je na ta predlog pristalo in tako se bodo pogajanja vršila na Jesenicah, zaključena pa bodo zopet v Ljubljani. — V nedeljo 11. t. m. se je vršil članski sestanek, ki je bil prav dobro obiskan. Zastopniki so podali izčrpna poročila razprav, nadalje so poročali tudi o poteku konference na občini. Župan g. Žapkar je sklical vse okoliške župane, zastopnike delavskih konzumov ter zastopstvo gremija trgovcev. V glavnem jih je opozoril na položaj delavstva, ki je v boju za svoje mezde, da se posvetujejo za primer resnejšega konflikta, kako bodo delavstvo podprli, ker tu gre za ves okoliš ker bi bilo po teh zahtevah podjetja delavstvo prikrajšano za okroglo 400.000 Din mesečno. Da ne pride do tega, je dolžnost vsega okoliša, da se delavstvo podpira tudi v najskrajnejši poti za obdržanje plač. Ako delavec manj dobi, bo prikrajšan tudi trgovec, obrtnik itd. Priznati moramo, da so bili v tem oziru razveseljivi sklepi. (Po zaključku tega boja, se k tej stvari še povrnemo). Poročal je tudi tov. Juvan, da tudi izvrševalni odbor z vsem zanimanjem zasleduje potek te borbe. Omenjal je tudi delegatski zbor, ki se bo vršil v nedeljo 18. in 19. t. m. K besedi so se oglasili še drugi govorniki. Na to je tovariš Zupan zaključil sestanek, ki je trajal nad 3. ure, ter opozoril na popoldanski javni shod, ki se je vršil v Delavskem domu na Savi. Javnega shoda, ki je trajal do 7. ure zvečer, se je udeležilo nad osem sto delavcev, ki so do zadnjega vztrajali ter poslušali v veliki razburjenosti poročila, ki so jih dajali zastopniki vseh treh organizacij o poteku razprave. Dajali so tudi duška dejstvu, da tako enotno še delavstvo na Jesenicah ni nikdar nastopilo. — Odbor NSZ opozarja članstvo, naj se dnevno shaja v naši pisarni, ter prinaša vsa zadevna poročila, da bo o vsakem pri[illegible] informiran.

SREČA V NESREČI.

Pred kratkim je na prostoru, kjer so k[illegible]sikove in plinske napeljave, nastala eksplozija. Vrgla je veliko ploščo železa v zrak do višine 6 m. Več delavcev je bilo v neposredni bližini in le srečnemu naključju se je treba zahvaliti, da ni bilo žrtev. Opozarjamo, naj se razne take napeljave redno pregledujejo, zlasti pa na tem prostoru, kjer se je že to večkrat zgodilo. Zaenkrat samo toliko!

Tovariši zahtevajte po vseh lokalih, ki jih obiskujete naš list »BORBO«! V prihodnje bomo priobčevali tudi i[illegible] ter pazno sledite kdo inserira.

Konjice

NOVA DELAVSKA POSTOJANKA.

Ustanovni občni zbor NSZ v Konjicah je bil 4. t. m. Dvorano Narodnega doma so napolnili delavci do zadnjega kotička. Na shodu sta poročala v imenu centrale tajnik tov. Kravos, v imenu podružnice NSZ v Mariboru pa tov. Vojska. V svojih govorih sta nazorno podala položaj delavstva. Tov. Vojska je v svojem govoru povdarjal, da je za delavstvo edina rešitev v nacionalnih vrstah, ker ima le od tu pričakovati zboljšanje svojega položaja, ne pa od strani židovskega marksizma, ki je pokazal, da si je le z demagogijo prilastil nekak monopol na vodstvu delavstva, v resnici pa so voditelji povsod delavstvo pustili na cedilu takrat, ko je bilo pomoči najbolj potrebno. Z žgočim sarkazmom je kazal na takozvane narodne voditelje, ki še danes smatrajo za potrebno, da se naše delavstvo prepusti internacionali in hočejo s tem podpirati za državo najnevarnejši element. Povdarjal je, da je danes delavstvo velikih evropskih držav pokazalo hrbet marksizmu in se oklenilo pravega narodnega socializma in da bo tako tudi pri nas, ker drugače biti ne more. Navzoče delavstvo je govore tov. Kravosa in tov. Vojske poslušalo z veliko pazljivostjo. Pri volitvah je bil soglasno izvoljen odbor s predsednikom to Rudolfom Reisman na čelu.

NAJLEPŠA ČEDNOST JE ZVESTOBA DOMOVINI IN ČASTNI BESEDI!

Predstavnik in izdajatelj Tone Bajt, predsednik Narodno-strokovne zveze v Mariboru. Urejuje in odgovarja Rudolf Germ v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik ravnatelj Stanko Detela v Mariboru